

Kometa C/2025 F2 (SWAN)

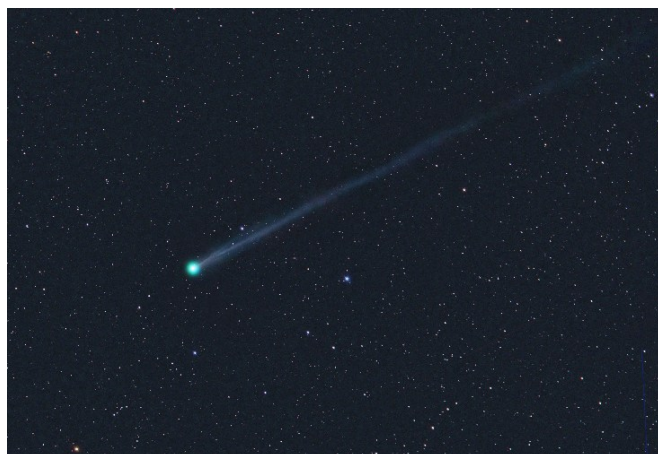
Nedávný objev komety na snímcích z přístroje SWAN na družici SOHO, k němuž došlo na přelomu března a dubna letošního roku, upoutal pozornost amatérských i profesionálních astronomů. Objekt, předběžně označovaný jako SWAN25F, den za dnem vykazoval rostoucí jasnost.

První upozornění na přítomnost komety přišlo 1. dubna 2025 od australského astronoma amatéra Michaela Mattiazza, který na snímcích získaných přístrojem SWAN na palubě slunečního kosmického dalekohledu SOHO identifikoval objekt, pohybující se severovýchodním směrem souhvězdím Pegase, rychlostí více než jeden stupeň za den.

Několik dalších pozorovatelů hned den na to ohlásilo první odhady jasností nové komety, která se na ranní obloze promítala do oblasti velkého Pegasova čtverce. Hodnoty se pohybovaly mezi 10. a 11. mag (pravděpodobně v závislosti na pozorovacích podmínkách). Současně byl potvrzen rychlý vlastní pohyb objektu.

Dne 3. dubna 2025 bylo navíc zaregistrováno skokové zvýšení jasu komety. Jasnost řada pozorovatelů udávala kolem 9,5 mag. Začalo se hovořit o přítomnosti komy s úhlovým průměrem mezi 2 až 3,5 úhlovými minutami. Současně se objevila také první hlášení o přítomnosti ohonu o délce 10 až 30 obloukových minut.

Další série pozorování ze 4. dubna 2025 odhalila, že kometa nadále zjasňuje a vykazuje známky neobvykle zvýšené aktivity. Vizuální odhady jasnosti ji už řadily do blízkosti 9. magnitudy s dobře patrnou centrální kondenzací komy.

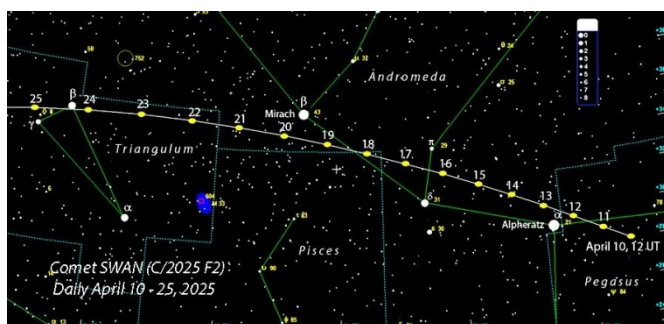
Rakouský astronom amatér Michael Jäger pořídil snímky, které ukazovaly 1,5 stupně dlouhý iontový ohon obsahující jasný „uzel“, což jen potvrzovalo značnou kometární aktivitu objektu.

Na několika širokoúhlých snímcích ze 7. dubna 2025 měla už kometa SWAN25F velmi aktivní iontový ohon dlouhý více než 2 stupně, který ukazoval strukturální detaily v podobě několika trysek, zlomů, uzlů a odpojení.

Také koma zvýšila svou kondenzaci na stupeň 7, což svědčí o velmi silných výronech materiálu z jádra. Celková jasnost komety opět narostla a dosáhla hodnoty mezi 8,5 až 8,0 magnitudy.

Kometa se tak dostala do dosahu vizuálního pozorování i menšími dalekohledy a stala se také jednodušším cílem pro astrofotografy.

Chcete-li kometu spatřit, podívejte se předtím, než Slunce za úsvitu začne nadměrně ozařovat atmosféru Země, k východoseverovýchodnímu obzoru. Přestože se kometa postupně zjasňuje, v tuto chvíli budeme k jejímu vyhledání stále potřebovat dalekohled. Na začátku dubna, jak už bylo řečeno, se promítala do velkého Pegasova čtverce, který na konci první dekády opouští a bude postupovat do souhvězdí Andromedy. Pomocí by mohlo být 13. 4. 2025 její přiblížení ke hvězdě Alpheratz (Sirrah) na hranici mezi Pegasem a Andromedou (levou horní stalicí velkého Pegasova čtverce), která má jasnost 2,0 mag. Na konci astronomického svítání, kolem 5. hodiny SELČ vlasatice nalezneme 15° v azimutu kolem 60° (VSV; výška Slunce -13°). Při hledání jistě pomůže nejen připojený obrázek pro nejbližší dny, ale i efemerida na období 10. až 31. 4. 2025.

V průběhu druhé poloviny dubna se bude průběžně snižovat elongace komety od Slunce, což i přes její, snad stále narůstající jasnost, zkomplikuje pozorovatelnost vlasatice. K největšímu přiblížení ke Slunci i k Zemi dojde ve stejný den, 1. května 2025. Kometa bude procházet ve vzdálenosti přibližně 0,333 au (49,8 milionů km od Slunce), tedy těsně uvnitř průměrné oběžné dráhy planety Merkur. Současný optimistický odhad její jasnosti v tomto bodě dráhy je až 4,5 mag.

C/2025 F2 (SWAN)

Date	HH:MM	(UT)	R.A._(ICRF)_DEC						mag	delta	deldot	S-O-T /r	

Apr-10	03:00	Am	23	48	40	+27	42	03	10.3	1.3469	-46.0100	28.3548	/L
Apr-11	03:00	Am	23	54	40	+28	26	55	10.1	1.3206	-45.6541	28.1860	/L
Apr-12	03:00	Am	00	01	04	+29	11	50	9.8	1.2945	-45.2149	27.9774	/L
Apr-13	03:00	Am	00	07	52	+29	56	32	9.6	1.2687	-44.6820	27.7273	/L
Apr-14	03:00	Nm	00	15	09	+30	40	41	9.3	1.2432	-44.0440	27.4342	/L
Apr-15	03:00	Nm	00	22	55	+31	23	51	9.1	1.2181	-43.2875	27.0968	/L
Apr-16	03:00	Nm	00	31	14	+32	05	29	8.8	1.1935	-42.3976	26.7141	/L
Apr-17	03:00	Nm	00	40	08	+32	44	59	8.5	1.1695	-41.3575	26.2858	/L
Apr-18	03:00	Nm	00	49	38	+33	21	33	8.3	1.1460	-40.1483	25.8124	/L
Apr-19	03:00	Nm	00	59	47	+33	54	18	8.0	1.1234	-38.7495	25.2956	/L
Apr-20	03:00	Nm	01	10	36	+34	22	11	7.7	1.1016	-37.1386	24.7381	/L
Apr-21	03:00	Nm	01	22	04	+34	43	58	7.4	1.0808	-35.2922	24.1449	/L
Apr-22	03:00	Nm	01	34	10	+34	58	21	7.1	1.0611	-33.1864	23.5229	/L
Apr-23	03:00	Nm	01	46	53	+35	03	52	6.8	1.0428	-30.7987	22.8822	/L
Apr-24	03:00	Nm	02	00	06	+34	59	04	6.6	1.0259	-28.1103	22.2360	/L
Apr-25	03:00	Nm	02	13	43	+34	42	32	6.3	1.0106	-25.1096	21.6011	/T
Apr-26	03:00	Nm	02	27	34	+34	13	03	6.1	0.9972	-21.7961	20.9982	/T
Apr-27	03:00	N	02	41	28	+33	29	42	5.9	0.9857	-18.1862	20.4510	/T
Apr-28	03:00	N	02	55	13	+32	32	05	5.7	0.9764	-14.3171	19.9853	/T
Apr-29	03:00	N	03	08	36	+31	20	21	5.6	0.9694	-10.2502	19.6266	/T
Apr-30	03:00	N	03	21	24	+29	55	22	5.5	0.9648	-6.0702	19.3970	/T
May-01	03:00	N	03	33	27	+28	18	34	5.5	0.9626	-1.8797	19.3127	/T

Pokud kometa přežije průchod perihéliem, může být ve druhé polovině května viditelná na západě po západu Slunce. Při pohledu z Evropy to ovšem bude komplikovat velice rychlý pokles její deklinace (a naopak narůstající deklinace Slunce). Ta se již 16. 5. 2025 přehoupne do záporných hodnot a prakticky znemožní jakákoli pozorování. Šanci naopak dostanou astronomové na jižní polokouli.

Takže jinými slovy, neváhejte a v případě ranního vyjasnění se pokuste kometu C/2025 F2 (SWAN) najít na předúsvitové obloze. V průběhu druhé dubnové dekády k tomu dostaneme tu nejlepší příležitost.

Karel Halíř
Hvězdárna v Rokycanech a Plzni, p. o.
<http://hvr.cz>